

jadok“, „Novosti“. L. 1885. je bil list „Delo“ od vlade ustavljen in Stanjukoviča so poslali na 3 leta v tomsko gubernijo. Tu je začel pisati svoje povesti iz pomorskega življenja, po katerih je postal popularen. H koncu l. 1890. so izšli njegovi zbrani spisi v 12 zvezkih. — 15. julija je umrl v Pragi poljudni češki pisatelj in skladatelj, c. kr. notar Evgen Miroslav Rutte. V Rutte-ju je izgubila češka umetniška družba zanimivo osebnost, vrsta neštevilnih prijateljev pa ljubeča, z dragocenim značajem obdarjenega človeka. Porodil se je l. 1855. v Jičínu. Mnogo je potoval in kot turistovski pisatelj je bil pri čeških bravcih zelo priljubljen. Njegovo veliko, v češki književnosti pravzaprav največje delo te vrste, „Švýcarsko“, je v Čehih popularno. Lep je tudi njegov spis „Průvodce po Karlových Varech“. Velika vrsta člankov, potopisnih črtic in turistovskih poročil je razsejana skoraj po vseh večjih čeških časnikih. Še bolj popularen je Rutte postal po svojih glasbenih delih, ki se odlikujejo po melodičnosti in narodnem duhu. Njegovi največji deli v ti stroki sta: „Štědrý den“ in „Spiknutí na Olympu“. — Dne 23. julija je umrl v vili „Osvěta“ pri Pragi odlični češki časnikar in pisatelj **Jožef I. Toužimský**. V zunanosti rajnega Toužimskega je bilo nekaj posebnega, kar je lastno samo jugoslovanskim možakom; zavolj tega so ga njegovi znanci in prijatelji imenovali „Jugoslovana“. Svoje časnikarsko delovanje je začel z velikimi vednostmi, zgodovinskimi, zemljepisnimi ter političnimi. Kakor vsi starejši časnikarji je začel tudi on z beletristiko. V prvih letih je bil urednik „Posla v Prahy“ in „Plzeňských Listů“; potem je postal urednik „Národních Listů“, kjer je do leta 1885. urejeval slovansko rubriko. Toužimský je bil za svoj poklic naravnost junaško navdušen. O njem se more reči, da je pisal članke o slovanskih razmerah z lastno krvjo. Ko je počila vstaja v Hercegovini, ki je bila znamenje srbsko-turške vojske in velike rusko-turške vojske za osvobodjenje Slovanov, je odpotoval Toužimský na jug kot poročevalec. Toužimský je bil v jugoslovanskih stvareh strokovnjak, ravno tako kakor je Holeček. V ti stroki je bil tudi sotrudnik mesečnika „Osvěta“. L. 1885. je postal urednik „Národní Politiky“, za katero je pisal samo slovansko rubriko. Najboljše njegovo večje delo je „Na úsvitě nové doby“, katero je napisal ob petdesetletnici burnih dogodkov 1848. leta. — Lužiški Srbi imajo malo za narod delavnih mož in še ti jim zgodaj umirajo. Tako je tudi zgodaj po dolgi mučni boleznì umrl **Michaš Šewčik**, župnik v Lubiju. Porodil se je l. 1870.; gimnazijske in bogoslovne študije je dokončal v Pragi, v lužiško-srbskem semenišču. Michaš Šewčik je bil navdušen Srb; zlasti je deloval za „Serbowko društvo“ v praškem lužiško-srbskem semenišču. Ko je le-to društvo obhajalo petdesetletnico svojega obstanka, je prevzel Šewčik uredništvo „Jubilejnych spisow Serbowki“ in l. zvezek („Pesmi“) je sam nabral in izdal. Za 4. zvezek „Sta-

wizny Serbowki“ je nabiral gradivo do svoje smrti, toda dela ni končal. Čitateljem „Lužice“ so znane njegove marljive študije k „Stawiznam serbskeho studentstwa“. En letnik „Krajana“ je skoraj sam spisal in izdal „Wotpočaj, přečelo, w pokoju!“ — V zadnjem času je umrl na Bolgarskem za bolgarsko narodnost zelo zaslužni mož **P. P. Karapetrov**, (roj. l. 1845.), poprej glavni tajnik pri pravosodnem ministrstvu in poslanec. Umrl je kot upokojen okrajni sodnik v Sofiji. V mladih letih je marljivo pisal v časnike: „Ministerski Zbornik“, „Blgarska Sbirka“, „Misl“ in druge. Kot samostalno delo je izdal spis „Sbirka“, ki obsega mnogo zgodovinskih člankov. —
Fr. Št.

František Jaromir Rubeš. 10. avgusta je minulo 50 let, kar je v Skutči na Češkem umrl češki humorist, avtor cele vrste v onem času zelo priljubljenih „Deklamovánek“, humoristično-satiričnih povesti in črtic, izdajatelj „Palečka“, Fr. Jar. Rubeš. Mestni svet v Skutči je priredil v dneh 16., 17. in 18. avgusta veliko slavnost v spomin umrlega pisatelja, ki je bil izmed prvih, ki so učili češko prosto ljudstvo čitati in ljubiti češko knjigo. Rubeš se je porodil na Češkem v Čížkovu 16. januarja l. 1814. Nekaj časa je študiral bogoslovje, potem pravniške nauke, in je umrl kot sodnijski pristav v Skutči l. 1853. — Rubeš se je prikupil češkim bravcem namah s svojim prvim slovstvenim delom „Květinováka“, ki je bilo objavljeno l. 1837. v almanahu „Vesna“. L. 1841. je začel izdajati humorističen časnik „Paleček“, v katerem je objavljaj svoje pesniške in prozaiške prozode, po katerih je postal popularen. Njegovi pesniški, humoristični proizvodi so se širili kakor blisk med češkim ljudstvom. Njegovi najbolj znani spisi, ki so se po njegovi smrti že večkrat izdali, so: „Pan amanuensís na venku“, „Harfenice“, „Ostoři hoši“, „Mstitel“, „Pod hroby“, in dr. Rubešovi spisi se odlikujejo po svoji izvorni šaljivosti in so veliko pripomogli k prebujenju češkega naroda.

Stoletnica po vpeljavi češčine v srednje šole. Dne 31. majnika l. 1803, po stoletnem suženstvu, je bil češkemu jeziku deloma dovoljen vstop v znanstvo in umetnost. Med navdušenci, ki so pred 100 leti prebujali češko ljudstvo, ima častno mesto Karel Hynek Tham. Vztrajni njegovi napori so bili kronani z uspehom, ko je dosegel to, da se je češčina l. 1803. vpeljala v srednje šole. — Tham je bil že v 20. letu povišan po takratni šegi „v mojstra svobodnih umetnosti“. L. 1783. je izdal „Obrambo češkega jezika“ proti njegovim zlobnim obrekovalcem, v kateri je strogo karal sovražnike češkega jezika. Tham ni deloval samo slovstveno, temveč se je trudil na vso moč, da bi se češčina uvedla v višje šole. Večkrat je za to prosil takratno vlado, a vsakokrat je bila njegova prošnja zavržena. Končno mu